oVAL-Info

VA- Ledningsnett - Desember 2008 - www.ovalinfo.no

oVAL
Opplysningsutvalget
VA-ledningsnett

Namsos kommune:

"Gode VA-resultater er ingen tilfeldighet

Namsos kommune har lenge vært blant landets beste når det gjelder standarden på VA-nettet med lave tall for lekkasjer og høye tall for utskiftning og vedlikehold. De gode resultatene er ingen tilfeldighet, bedyrer ordfører Morten Stene.

- Namsos kommune har i flere år jobbet etter en utarbeidet saneringsplan for VA-nettet. Denne planen er evaluert og tilpasset ettersom ulike driftsforstyrrelser har krevd tiltak, men ønsket om og behovet for rydding på avløpssektoren har vært mest styrende, sier Stene. Prioriteringene er gjort i samråd med fylkesmannen. De aller siste årene har Namdalsprosjektet (et vegutbyggingsprosjekt) med omfattende opprustning av vegene i sentrumsområdene, gjort det nødvendig for kommunen å tilpasse egne saneringstiltak til de samme områdene.

- For tiden jobbes det med en ny hovedplan for vann- og avløpssektoren (og rullering av kommuneplanens arealdel). Etter fremdrifts-planen skal det fattes vedtak i denne forbindelsen i løpet av første halvår neste år. Slike planer har langt perspektiv og rulleres minst hvert 12. år. Vi har som målsetting at rullering skal skje en gang pr. valgperiode.

- Kommunen har god dialog med NVE om nye flomsoneberegninger og tar framtidige konsekvenser av klimaendringer på alvor, mener Stene.

- Dette gir seg nå utslag i arealplanleggingen og den nye VA-planen. Vi har allerede i 2006 gjennomført ekstraordinære avbøtende tiltak i vestre bydel for å håndtere de stadig oftere regnflommene og høy sjø. Disse tiltakene har vært vellykkede.

007 – med rett til rent drikkevann

I den siste James Bond-filmen – "Quantum of Solace" – forsøker skurken Greene å sikre seg full kontroll over den aller viktigste av verdens naturressurser: Rent drikkevann!
Bond kjemper seg gjennom et minefelt av svik, drap og bedrageri for å sikre at vi vanlige lønnsmottakere fortsatt skal kunne drikke vann…mens han selv holder seg til martinis – "shaken, but not stirred". Norsk VA-bransje gleder seg selvsagt over å ha fått en slagferdig medarbeider i det internasjonale VA-miljøet.

Flere unge til VA

En av VA-bransjens største utfordringer er rekruttering av medarbeidere på alle nivåer. Å få kontakt med unge studenter er en oppgave – like viktig er det at skoleverk og relevante utdanningstilbud er på plass for de som velger VA som karriere.

Hilde Merete Støen jobber i Norsk Vann med fokus på rekrutteringen til VA-bransjen.

I juni hadde Norsk Vann møte med høgskoler og universiteter - og aktuelle samarbeidspartnere i VA-bransjen (rådgivende firmaer, interesseorganisasjoner) for å diskutere hvordan bransje, skoler og offentlige institusjoner best kan tilrettelegge for økt interesse for VA-fagene:

- 8 av 12 inviterte læresteder møtte opp, og det tyder på stor interesse, mener Hilde Merete Støen i Norsk Vann. Hun er engasjert av Norsk Vann for å få fart i rekrutteringen til VA-faget og registrerer at alle parter - skoler, offentlige etater og bransje - alle er klar for samlet innsats og felles løsninger for å gjøre bransjen mer attraktiv for de unge.
Støen kommer fra skoleverket der hun bl.a. har mange års erfaring som rektor og fra administrativt arbeid i fylkeskommunen.
- Jeg har ikke jobbet på fylkeshuset med adm. oppgaver, men ute i videregående skole: lærer (8 år), inspektør (4 år) og sist rektor (9 år). I tillegg har jeg vært innom Ungt Entreprenørskap Hedmark et halvt års tid før jeg begynte i Norsk Vann.
- Nå står rekruttering, opplæring og nettverksbygging innen VA-faget på agendaen og en lang rekke tiltak er under arbeid. Om du ønsker å se hva Norsk Vann arbeider med på dette området, bør du følge med på hjemmesidene som heter www.norskvann.no. Der vil det stadig dukke opp nye prosjekter i månedene fremover.
Bransjen selv har lenge sett behovet for å trekke til seg yngre medarbeidere og har gjennomført ulike tiltak. Nå er det all grunn til å trappe opp innsatsen i kampen om skoleelever - gjerne de som ønsker å studere realfag. VA ligger ikke aller fremst i hjerne-barken hos de unge:
- Vi har nok gjort en for svak jobb i å profilere VA-faget og "gjøre oss lekre" for unge studenter, mener Støen.
- Vårt fag bør jo være midt i blinken for ungdom som er miljøbevisste og opptatt av natur og miljøarbeid. Samfunnsbevisst ungdom vil også kunne finne VA-bransjen interessant. Likeledes teknologisk interessert ungdom som vil være med på å utvikle ny teknologi for å møte konsekvensene av klimaendringene.

Fakta om VA-nettet – Tilgjengelige data pr. august 2008

Kommunalt spillvannsførende avløpsnett er på 34 300 km. Medregnet offentlige overvannsledninger er lengden offentlige avløpsledninger ca. 50 000 km. Kommunalt vannett er på ca. 43 000 km. Vannverkene leverer 480 liter per person og døgn. Forbruk i husholdningene er ca. 197 liter/person og døgn. Lekkasjer i vannettene er også ca. 200 liter/p. d. Fornyelsen av avløpsnettet per år av total lengde har minket fra 0,56 % til 0,45 % i løpet av to år. Fornyelsen av vannettet er nå 0,60 % mot året før 0,69 % per år, men ca 1/3 av vannettet ligger i vannverk som praktisk talt ikke har noen fornyelse.

B

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE
NORGE
P.P

Returadresse: OVAL - Postboks 6146 Etterstad - 0602 OSLO

Rørdimensjonering for klimaendringer

Ingen er helt sikker på hva vi kan forvente oss av nedbørsmengder og klimaforhold etter hvert som de globale klimaforholdene nå endrer seg i stadig raskere fart. Men alle er helt sikre på at vi vil oppleve ganske andre - og langt kraftigere - påkjenninger på VA-nettene enn hva vi tidligere regnet med.

Så langt er det ikke kommet noen klare direktiver fra norske myndigheters side hva angår dimensjonering av rørledningene med utgangspunkt i klimaendringene.
I Danmark er det nå gitt konkrete retningslinjer. Vi refererer Berlingske Tidende for 14. August 2008:

Berlingske Tidende

DANMARKS KLOAKKER BØR VÆRE 30 % STØRRE

Hvad, der før var en 100 års hændelse på nedbørsfronten, kan i fremtiden meget vel blive en ti eller 15 års begivenhed. For første gang har danske kommuner fået en konkret rettesnor, når de skal dimensionere deres afvandingssystemer til fremtidens klimaændringer. Kloakker og afvandingskanaler bør være 30% større end i dag, hedder det i en rapport fra Spildevandskomiteen. Klimaforskere mener imidlertid, at ekstremregn i fremtiden kan blive endnu mer ekstrem end ellers andtaget.
På den bakgrund mener klimaforskeren (Martin Stendel fra Danmarks Klimacenter ved DMI) at 30% større kloakker sandsynligvis vil være tilstrekkelig til at håndtere vandpresset 30-50 år frem. "Men set i et 100-årigt perspektiv, kan der meget vel blive behov for endnu større kloakker" siger han.

I Norge er det i dag den enkelte kommune selv som i stor grad legger sin egen strategi for VA-dimensjoneringen.

Bergen er som kjent Europas mest nedbørrike by og Norges selvutnevnte klimahovedstad med egen klimasjef i byrådet, og bergenserne har en klimapolicy for modellering, planlegging, bygging og utbedring av avløpssystemene:
- Me har ein policy for dimensjonering av avløpssystema, men me ønsker ikkje å gå inn i ei sjablonmessig prosentvis aukling av kapasiteten på grunn av klimaeffekter slik nokre andre har gjort, sier Hogne Hjelle i Bergen…..
- Etter mi oppfatning blir det for enkelt. Utgangspunktet vårt er at me har eit avløpssystem som er robust og godt dimensjonert. Ved hjelp av modellering er me på jakt etter flaskehalsar der me må oppdimensjonere. Ut over det er sjølvsagt policyen å separere, separere, separere og på den måten skaffe oss nødvendig kapasitet, men no i to ledningar og med god margin. For nye anlegg gjeld retningslinjene våre som sier at me i størst mulig grad skal bygge åpne anlegg og legge til rette flomvegar. Då vil også hensynet til klimaeffekter bli ivaretatt.

I Trondheim har man allerede lagt inn en sikkerhetsfaktor på 1,2 i alle prosjekter for å ta høyde for fremtidige klimaendringer.

Oslo kommune arbeider også med nye modelleringer for VA-nettet og har bestilt ferske prognoser fra meteorologene samtidig som de samarbeider tett med ekspertise i bl.a. EU.
- Vår første prioritet er ikke oppdimensjonering av nettet, men å redusere tilsiget av overflatevann, sier Per Kristiansen i Oslo VAV.
- Vi vil helst unngå omlegging og oppgraving, men prøver å fjerne flaskehalser og separere avløpene så langt det er mulig. Allerede da vi bygde den nye bydelen Holmlia for mange år siden, innførte vi alternative former for håndtering av overflatevann og har bred erfaring i dette. Likevel vil vi nok i fremtiden gå inn for en oppdimensjonering av nye rørsystemer i størrelsesorden 20-30 % slik mange andre norske byer har gjort.

Vellykket på Kom. tek 2008

Per Næss i Norsk Kommunalteknisk Forening er storfornøyd med resultatet av årets messe Miljø&Teknikk/Kommunalteknikk (MT&Kt) i Norges Varemesse 29. - 31. oktober.

- Vi hadde svært godt besøk til alle stands og alle utstillere jeg har snakket med var meget godt fornøyd med hele arrangementet, sier Næss.
- Utstillerne var selvsagt ikke fornøyd med at årets første snø kom til åpningsdagen, men det syntes som om alle hadde forberedt seg på at de skulle stå ute de siste dagene i oktober. For første gang ble MT&Kt arrangert sammen med VVS-dagene og FDV-dagene (Forvaltning, Drift og Vedlikehold av bygg).
- Vårt styre må ta stilling til om vi ønsker å gjenta slik samkjøring neste gang, men jeg synes dette var et meget vellykket eksperiment, sier Næss som også kunne notere 300 besøkende til de 7 heldags seminarer foreningen arrangerte under utstillingen.

Å kjøre tre parallelle messer i de tre messehallene førte til en viss spredning av utstillerne slik at utstillerantallet ved MT&Kt var mindre enn forrige gang, men antall besøkende var større enn før. Foreningen arrangerte 2 konkurranser under messen: Norges beste utemøterom og Norges beste drikkevann. Baneparken i Drammen vant den førstnevnte – her har byen fått i stand en park for ungdommen under motorveibrua med både skatebordanlegg og andre aktiviteter. Hederlig omtale fikk også Festplassen i Bergen og den nye Agnar Mykles Plass i Trondheim.
Det beste drikkevannet ble valgt av rutinerte smaksesperter som delte førsteplassen mellom hele 4 vannverk: Rafsbotn Vannverk i Alta (grunnvann), Narvik Vannverk (overflatevann), Bø Vassverk (grunnvann) og Øvre Årdal (grunnvann). Disse fire fikk samme score og samme plassering. Her gikk utvelgelsen kun på smak og lukt, for alle vannverk leverer jo vann som holder kvalitetskravene rent teknisk.

Rekordmange fant veien til MT&Kts messehall på Norges Varemesse i år.

OVAL Opplysningsutvalget for VA-ledningsnett

OVAL Opplysningsutvalget for VA-ledningsnett: RIF (www.rif.no), NRF (www.vvsnrf.no), MEF (www.mef.no), VA-Yngre (www.va-yngre.no)
Redaktør: Torbjørn Lothe Vik/ Adresse: Boks 6146 Etterstad, 0602 Oslo. Mailadresse: torbjorn.vik@ovalinfo.no/ Telefon: 22 72 55 00
www.ovalinfo.no